

HØRINGSINNSPILL TIL PLANPROGRAM FOR DETALJREGULERING AV KISEÅSEN DATASENTER

Fra: Naturvernforbundet Grenland og Naturvernforbundet Telemark

Plan: Detaljregulering Kiseåsen, gbnr. 11/1, Skien kommune

Arkivsak: 26/13001

Innledning

Skien kommune har varslet oppstart av detaljregulering av Kiseåsen. Planarbeidet gjennomføres på vegne av Cloudberry Develop og skal legge til rette for etablering av et stort datasenter med tilhørende teknisk infrastruktur, energiforsyning, adkomst og øvrige nødvendige anlegg.

Det varslede planområdet er om lag **252 daa**. Det foreløpige konseptet omfatter tre datasenterenheter med et samlet fotavtrykk på om lag **37 000 m²** og byggehøyder på om lag 15 meter. Planområdet omfatter samtidig arealer utenfor området som i kommuneplanens arealdel er avsatt til kraftkrevende næring. Kommunen opplyser at endelig planavgrensning skal avklares gjennom planarbeidet.

Planarbeidet er omfattet av kravene til konsekvensutredning og planprogram.

Naturvernforbundet mener planprogrammet må endres og styrkes vesentlig før det kan fastsettes. Vi ber samtidig Skien kommune vurdere om videre behandling bør stanses ved å unnlate å fastsette planprogrammet, jf. KU-forskriften § 16.

Kiseåsen kan ikke vurderes som et isolert utbyggingsområde. Lokaliseringen må vurderes i lys av de dokumenterte naturverdiene i området, tidligere statlig innsigelse, eksisterende og planlagte utbygginger, kraftbehov og nettkapasitet, samt den samlede utviklingen av datasentre og annen kraftkrevende virksomhet i Grenland.

1. Kommunen bør vurdere å stanse videre behandling

KU-forskriften § 16 gir ansvarlig myndighet adgang til, etter høring, å stanse videre behandling ved å unnlate å fastsette plan- eller utredningsprogram. Avgjørelsen skal begrunnes.

Naturvernforbundet mener dette bør vurderes fordi det på dette tidspunktet foreligger flere grunnleggende spørsmål om lokalisering, arealbehov, naturverdier og samlet belastning som ikke er tilstrekkelig avklart.

Særlig gjelder dette:

- at andre potensielle lokaliseringer ikke er vurdert
- at tiltaket har et foreløpig samlet elektrisk effektbehov på rundt 160 MW
- at området berører dokumenterte kalkskogverdier
- at området har frilufts- og landskapsverdier
- at Statsforvalteren tidligere har fremmet innsigelse på grunn av konflikt med nasjonalt viktig naturmangfold
- at det varslede planområdet på om lag 252 daa er vesentlig større enn det arealet som tidligere ble avsatt til næringsformål
- at Kiseåsen inngår i et område med omfattende eksisterende og planlagt kraftkrevende virksomhet
- at tiltaket kan gi samlet belastning på naturmangfold, vannmiljø, landskap, friluftsliv, bomiljø, infrastruktur og kraftsystem.

Når grunnleggende alternativer til lokaliseringen ikke er vurdert, samtidig som den valgte lokaliseringen har dokumenterte naturverdier og tidligere har utløst statlig innsigelse, mener Naturvernforbundet at kommunen bør vurdere om det er riktig å gå videre med planarbeidet.

Dersom kommunen likevel velger å videreføre planarbeidet, må planprogrammet styrkes vesentlig før det fastsettes.

2. Tidligere statlig innsigelse må inngå i vurderingen av lokaliseringen

Kiseåsen må vurderes i lys av planhistorikken.

Statsforvalteren fremmet tidligere innsigelse mot avsetting av området til næringsformål på grunn av konflikt med **nasjonalt viktig naturmangfold**. Naturverdiene knytter seg blant annet til kalknatur og kalkskog.

Kalknaturen er svært artsrik, og det er potensial for mange sårbare og truede arter.

Planprogrammet opplyser at det innenfor området er registrert to lokaliteter med kalklindeskog, hvor lokaliteten **Kiseåsen_3** er registrert med svært høy kvalitet og god tilstand.

Kalklindeskog er en svært sjelden naturtype med tyngdepunkt i Oslofeltet, blant annet i Grenland. Tor Erik Brandrud ved NINA har gjennom nasjonal kartlegging dokumentert kalklindeskogens særegne betydning som hotspot-habitat for truede arter. Brandrud beskriver kalklindeskog som et av Norges viktigste hotspot-habitater for truede jordboende sopparter.

Dette gjør naturverdiene i Kiseåsen særlig relevante for lokaliseringsspørsmålet.

At et område er avsatt til kraftkrevende næring i kommuneplanen, avgjør ikke i seg selv om området er egnet for den konkrete utbyggingen som nå foreslås. Kommuneplanprosessen avdekket allerede konflikt med naturverdier og førte til statlig innsigelse og reduksjon av næringsområdet.

Detaljreguleringen må derfor bygge på oppdatert kunnskap og vurdere om den konkrete utbyggingen er forenlig med naturverdiene, landskapet, vannmiljøet og øvrige interesser i området.

3. Planområdet er vesentlig større enn arealet som er avsatt til næring

Det varslede planområdet er om lag **252 daa**.

Planprogrammet viser samtidig til at næringsområdet **N1 Kisekollen** etter kommuneplanprosessen ble redusert til om lag **132 daa**.

Det varslede planområdet er dermed om lag 120 daa større enn arealet som er avsatt til næringsformål.

Planprogrammet opplyser at forslagsstiller foreløpig mener det kan være behov for et større areal enn N1, blant annet fordi det kan være nødvendig med areal til flere funksjoner og tiltak.

Dette reiser et grunnleggende spørsmål som må besvares før planprogrammet fastsettes:

Hvorfor er det nødvendig å legge planområdet så langt utenfor arealet som tidligere er vurdert og avsatt til kraftkrevende næring?

Det må dokumenteres:

- hvor stort areal selve datasenteret trenger
- hvilke arealer som er nødvendige for teknisk infrastruktur
- hvilke arealer som er nødvendige for energiforsyning
- hvilke arealer som kreves til adkomst, terrenginngrep og anleggsvirksomhet
- hvorfor areal utenfor N1 må inngå
- hvilke naturverdier som berøres av utvidelsen
- om tiltaket kan gjennomføres innenfor allerede avsatt næringsareal.

Arealbehovet må vurderes for hele tiltaket, ikke bare selve datasenterbygningene.

4. Reelle og realistiske alternative lokaliseringer må utredes

Dette er etter Naturvernforbundets syn et av de viktigste manglene ved planprogrammet.

Planprogrammet opplyser at **andre potensielle lokaliseringer ikke er vurdert**.

Dette er vanskelig å forene med kravene til planprogram og konsekvensutredning. Etter KU-forskriften § 14 skal planprogrammet beskrive relevante og realistiske alternativer og hvordan disse skal vurderes. Etter § 19 skal konsekvensutredningen redegjøre for vurderte alternativer til blant annet lokalisering, utforming, teknologi, omfang og målestokk, og relevante og realistiske alternativer skal utredes.

Naturvernforbundet mener derfor at Kiseåsen ikke kan behandles som et gitt lokaliseringsvalg før alternative lokaliseringer er vurdert.

Det må blant annet vurderes:

- allerede nedbygde og sterkt påvirkede, "grå" arealer
- eksisterende næringsområder
- andre arealer avsatt til kraftkrevende virksomhet
- andre realistiske lokaliseringer i Grenland
- muligheter for redusert arealbruk
- alternative plasseringer innenfor planområdet
- alternative utforminger
- alternative tekniske løsninger.

Regjeringens datasenterstrategi slår fast at datasenterutbygging skal ta hensyn til klima, miljø og natur, være arealeffektiv og så langt som mulig ikke planlegges i områder med klima- og miljøverdier av nasjonal eller vesentlig regional interesse.

Dette er særlig relevant for Kiseåsen når området allerede har dokumenterte naturverdier av nasjonal interesse og tidligere har utløst statlig innsigelse.

Spørsmålet er derfor ikke bare om Kiseåsen kan reguleres til datasenter, men:

Hvorfor skal akkurat dette området velges når andre potensielle lokaliseringer ikke er vurdert?

Alternativene må vurderes etter sammenlignbare kriterier for naturmangfold, arealbruk, kraft og nett, vannmiljø, landskap, friluftsliv, støy, bomiljø, trafikk og samfunnsvirkninger.

5. Nullalternativet må utredes reelt og beslutningsrelevant

Planprogrammet beskriver et nullalternativ der Kiseåsen i hovedsak forblir skogbruksareal og ikke omdisponeres til industri eller nytt næringsformål.

Naturvernforbundet mener dette er riktig utgangspunkt, men at nullalternativet må beskrives og utredes tilstrekkelig til at det faktisk kan brukes som sammenligningsgrunnlag.

Konsekvensutredningen må blant annet beskrive forventet utvikling for:

- naturmangfold
- kalkskog og andre naturtyper
- karbonlagring
- landskap
- bomiljø og friluftsliv
- vannmiljø
- økologiske sammenhenger
- arts mangfold.

KU-forskriften § 20 krever at konsekvensutredningen beskriver hvordan miljøet antas å utvikle seg dersom planen eller tiltaket ikke gjennomføres.

6. Naturmangfold – kalknatur og kalkskog

Naturmangfoldet må kartlegges med oppdatert kunnskap, anerkjent metodikk og relevant fagkompetanse. KU-forskriften § 17 krever at nødvendig informasjon innhentes dersom det mangler kunnskap om viktige forhold, og at feltundersøkelser gjennomføres etter anerkjent metodikk av personer med relevant faglig kompetanse.

Planprogrammet opplyser at det er registrert to lokaliteter med kalklindeskog, og at Kiseåsen_3 er registrert med svært høy kvalitet og god tilstand.

Dette må få en sentral plass i lokaliseringsvurderingen.

Kalklindeskog er svært sjelden og har et særegent arts mangfold. Nasjonal kartlegging ledet av Tor Erik Brandrud ved NINA viser at kalklindeskog har en særlig betydning som hotspot-habitat for truede jordboende sopparter. Brandrud har dokumentert at de få og små lokalitetene med kalklindeskog huser et svært stort antall rødlistede sopparter, og at mange arter er sterkt knyttet til denne naturtypen.

Artsdatabanken viser tilsvarende til at over 60 truede sopparter er kjent fra kalklindeskog.

Det betyr at kartleggingen ikke bør begrenses til å registrere om selve naturtypen finnes. Den må også undersøke **artsinventaret som naturtypen kan huse**.

Det bør derfor gjennomføres målrettet kartlegging av:

- jordboende sopp
- karplanter
- orkideer
- fugler
- insekter og andre relevante artsgrupper
- funksjonsområder og økologiske sammenhenger.

Særlig bør jordboende sopp undersøkes av fagpersoner med kompetanse på kalklindeskog. Kartleggingen må gjennomføres på egnede tidspunkter og med metodikk som er egnet til å registrere artsmangfoldet i kalkskog.

For orkideer må kartleggingen også ta høyde for at enkelte arter kan være vanskelige å registrere utenfor egnet tidspunkt og uten tilstrekkelig målrettet undersøkelse. **Rød skogfrue** er et relevant eksempel på en sterkt truet og prioritert kalkskogstilknyttet art som lever mye av tiden under jorden og hvor det kan gå flere år mellom hver gang den skyter knopp over jordoverflaten.

Det må fremgå av planprogrammet:

- hvilke artsgrupper som skal undersøkes
- hvilken metodikk som skal brukes
- når feltarbeidet skal gjennomføres
- hvilken faglig kompetanse kartleggerne skal ha
- hvordan kunnskapshull skal håndteres
- hvordan funn skal inngå i vurderingen av lokalisering og utforming.

Naturverdiene må ikke behandles som et tema som først vurderes etter at lokaliseringen er valgt. De må inngå i selve vurderingen av om Kiseåsen er en egnet lokalisering.

7. Samlet belastning på naturmangfold og mennesker

Kiseåsen må vurderes sammen med andre eksisterende, vedtatte og planlagte tiltak i samme influensområde.

Dette gjelder blant annet:

- Gromstul
- Googles etableringer
- kraftinfrastruktur
- annen kraftkrevende virksomhet

- veier
- masseuttak
- øvrige planlagte utbygginger.

KU-forskriften krever at samlede virkninger av planen eller tiltaket og andre eksisterende, godkjente eller planlagte planer og tiltak inngår i vurderingen.

For naturmangfold må det vurderes hvordan flere inngrep samlet kan føre til:

- tap og fragmentering av leveområder
- redusert habitatkvalitet
- økt støy og lysforurensning
- økt ferdsel
- endret hydrologi
- samlet arealpress.

For mennesker må samlet belastning på bomiljø og nærmiljø vurderes, blant annet gjennom:

- støy
- lys
- trafikk
- anleggsaktivitet
- visuell påvirkning
- landskapsendringer
- tap eller forringelse av friluftsområder
- redusert opplevelsesverdi.

Naturmangfoldloven § 10 krever en vurdering av den samlede belastningen på økosystemet.

Det må derfor fremgå konkret hva Kiseåsen tilfører av samlet belastning utover den belastningen området allerede er utsatt for.

8. Samlet støybelastning

Datasentre har omfattende tekniske installasjoner knyttet blant annet til kjøling og ventilasjon. Planprogrammet må derfor sikre at støy vurderes både fra selve datasenteret og samlet med eksisterende og planlagt virksomhet.

Det er særlig viktig fordi området allerede er påvirket av Gromstul og Google.

Utredningen må omfatte:

- kontinuerlig driftsstøy
- vifter
- kjøleanlegg
- andre tekniske installasjoner
- eventuell støy fra energiforsyning
- nødstrømsaggregater

- anleggsstøy
- trafikkstøy
- eventuell lavfrekvent støy
- døgn- og sesongvariasjoner.

Det må gjøres beregninger som viser samlet støynivå fra relevante virksomheter, ikke bare om Kiseåsen isolert sett overholder gjeldende grenseverdier.

Påvirkning på naboer, friluftsliv og naturmangfold må inngå.

Statsforvalterens behandling av Gromstul viser også at området allerede har miljøproblemstillinger knyttet til datasenterdrift, blant annet støy, utslipp og overvann.

9. Kraftbehov, nettkapasitet og energiinfrastruktur

Planprogrammet legger til grunn et samlet elektrisk effektbehov på rundt **160 MW**, hvorav om lag 120 MW er oppgitt som IT-effekt.

Dette er et betydelig kraftbehov og må vurderes både isolert og i sammenheng med annen kraftkrevende virksomhet i Grenland.

Det må dokumenteres:

- tilgjengelig nettkapasitet
- forventet tidspunkt for effektuttak
- behov for nettförsterkning
- transformator- og koblingsanlegg
- nye kraftlinjer og kabler
- eventuelle nye nettstasjoner
- arealbehov for energiinfrastruktur
- naturinngrep som følger av nødvendige nettinvesteringer.

Det må også fremgå hvordan Kiseåsen påvirker samlet kraftbehov og nettkapasitet i regionen.

Konsekvensutredningen må synliggjøre hvilke areal- og naturinngrep som følger av hele energiløsningen, ikke bare av selve datasenterområdet.

10. Vannmiljø og overvann

Det må utredes hvordan utbyggingen påvirker vannmiljø og hydrologi, blant annet i **Bøelva–Hoppestadelva** og tilknyttede vannforekomster.

Utredningen må omfatte:

- overflateavrenning
- grunnvann
- vannføring
- sedimenttransport
- vannkvalitet
- temperaturforhold der dette er relevant
- fisk
- elvemusling
- bunndyr
- økologisk og kjemisk tilstand.

Sprenging, terrengbearbeiding, drenering og overvannshåndtering må inngå.

Statsforvalterens behandling av Gromstul viser at overflatevann fra datasenterområdet kan påvirke Bjordamsbekken og Bøelva. Statsforvalteren beskriver Bøelva som en uregulert og overveiende intakt sideelv med stor betydning blant annet for laks, sjørret, ål og elvemusling, og har ved Gromstul stilt krav til blant annet fordrøyningsbasseng og oljeinnhold i utslipp.

Dette understreker behovet for en grundig vurdering også av Kiseåsen.

11. Kjøling, vannforbruk og utslipp

Planprogrammet legger foreløpig opp til luftkjøling, men åpner for andre løsninger.

Alle realistiske kjøleløsninger må derfor beskrives og vurderes.

Dersom vannkjøling eller andre vannkrevende løsninger blir aktuelle, må det dokumenteres:

- vannkilde
- vannmengder
- sesongvariasjoner
- påvirkning på vannressurser
- utslipp
- kjemikaliebruk
- spillvann
- temperaturpåvirkning
- konsekvenser for vannmiljø.

Det må ikke legges til grunn en kjøleløsning som senere kan endres til en vesentlig mer areal- eller vannkrevende løsning uten at konsekvensene er utredet.

12. Overskuddsvarme

Regjeringens datasenterstrategi slår fast at datasentre skal utnytte de reelle mulighetene for gjenvinning av energi og gjenbruk av overskuddsvarme.

Det må derfor redegjøres konkret for mulighetene ved Kiseåsen.

Utredningen må blant annet omfatte:

- forventet mengde overskuddsvarme
- temperatur
- tilgjengelighet gjennom året
- mulige mottakere
- nødvendig infrastruktur
- avstand til mottakere
- tekniske forutsetninger
- økonomisk gjennomførbarhet
- hvordan løsningen kan etableres trinnvis dersom mottakere ikke er tilgjengelige ved oppstart.

En generell henvisning til mulig varmegjenvinning er ikke tilstrekkelig.

13. Arealendringer og klimagassutslipp

Konsekvensutredningen må omfatte hele tiltakets arealbeslag.

Det må beregnes konsekvenser av:

- skogrydding
- bygninger
- veier
- energianlegg
- kjøleanlegg
- tekniske installasjoner
- sprenging
- skjæringer og fyllinger
- anleggsområder
- eventuelle nettanlegg.

Klimagassutslipp fra arealendringer må beregnes, inkludert tap av karbonlagring og karbonopptak i skog og andre karbonrike arealer.

Beregningene må omfatte hele tiltaket og ikke bare arealet som bebygges direkte.

14. Massehåndtering

Det må utarbeides et konkret massebudsjett.

Det må fremgå:

- mengde fjell som skal sprenges
- mengde løsmasser
- hvor mye som kan gjenbrukes
- overskuddsmasser
- transportbehov
- deponeringsted - bærekraftige deponeringsløsninger må velges
- antall transporter
- påvirkning på natur
- påvirkning på vannmiljø
- støy og støv
- konsekvenser for trafikk.

Massehåndtering må vurderes som en del av tiltakets samlede areal- og miljøbelastning.

15. Friluftsliv, landskap og kulturmiljø

Friluftsliv må vurderes som eget tema og ikke bare som en del av landskapsvurderingen.

Det må kartlegges:

- stier og ferdselsårer
- bruk av området
- rekreasjonsområder
- opplevelsesverdier
- tilgjengelighet
- påvirkning fra støy
- lysforurensning
- visuell påvirkning.

Landskapspåvirkningen må vurderes både lokalt og fra relevante avstandspunkter.

Det må også vurderes hvordan store bygningsvolumer, tekniske installasjoner, terrenginngrep og eventuell belysning påvirker landskapsbildet.

Forholdet til relevante kulturmiljøer og KULA-området Gjerpensdalen og Fossum må utredes.

Kulturminner og kulturmiljø må omfatte både registrerte kulturminner og potensialet for nye funn.

16. Trafikk

Trafikk må utredes både i anleggs- og driftsfasen.

Dette gjelder:

- massetransport
- tungtransport
- arbeidsreiser
- varetransport
- service- og vedlikeholdstrafikk
- trafiksikkerhet
- adkomst
- påvirkning på nærliggende veier
- påvirkning på ferdselsårer.

Samlet trafikk fra andre relevante utbygginger må inngå der tiltakene påvirker samme vegnett.

Anleggsfasen må vurderes særskilt, ettersom store terrenginngrep og masseflytting kan gi betydelig høyere trafikkbelastning enn normal drift.

17. Risiko og sårbarhet

ROS-analysen må omfatte hele anlegget og tilhørende infrastruktur.

Dette bør blant annet omfatte:

- flom
- overvann
- skred og grunnforhold
- brann
- strømbrudd
- teknisk svikt
- vannforsyning
- utslipp
- farlige stoffer
- transport
- bortfall av kritisk infrastruktur
- avhengighet av strøm og eksterne infrastrukturelementer.

Sårbarhet ved langvarige strømbrudd og andre driftsforstyrrelser må vurderes, inkludert hvilke tekniske løsninger som kreves for nødstrøm og hvilke miljøkonsekvenser dette kan medføre.

18. Utbyggingsrammene må være tydelige

Konsekvensutredningen må bygge på realistiske maksimalrammer for tiltaket.

Det må avklares:

- samlet bygningsareal
- maksimal byggehøyde
- samlet arealbeslag
- terrenginngrep
- energianlegg
- kjøleanlegg
- generatoranlegg
- tekniske installasjoner
- veier
- anleggsområder
- eventuelle framtidige utvidelser.

Konsekvensene må ikke beregnes ut fra et mindre eller mer begrenset prosjekt enn det reguleringsplanen faktisk kan åpne for.

Det må være sammenheng mellom planens rammer og konsekvensutredningen.

19. Kiseåsen må ses i sammenheng med samlet utvikling av kraftkrevende virksomhet

Kiseåsen aktualiserer et overordnet spørsmål om hvordan håndtere veksten i kraftkrevende virksomhet.

Det gjelder ikke bare dette ene datasenteret, men summen av etableringer og deres behov for:

- elektrisk kraft
- nettkapasitet
- areal
- energiinfrastruktur
- vann
- transport
- naturinngrep.

Et datasenter med et foreløpig effektbehov på rundt 160 MW kan ikke vurderes helt isolert fra andre store kraftkrevende etableringer i regionen.

Det må derfor redegjøres for:

- hvilken overordnet energi- og arealplanlegging Kiseåsen inngår i
- hvordan kraftbehovet skal ses i sammenheng med øvrige etableringer
- hvordan tilgjengelig nettkapasitet vurderes samlet
- hvilke arealbehov som følger av nødvendig energiinfrastruktur
- hvordan naturinngrep fra energiinfrastruktur inngår i vurderingen
- hvordan kraftkrevende virksomhet skal vurderes opp mot andre samfunnsformål.

Regjeringens datasenterstrategi understreker at veksten i datasenternæringen også innebærer økt etterspørsel etter elektrisk kraft og økt arealbruk, og at utviklingen skal skje innenfor en ramme der natur- og miljøhensyn inngår i beslutningene.

Det er derfor relevant å spørre om Kiseåsen bør vurderes innenfor et bredere planmessig grep for kraftkrevende virksomhet, i stedet for at summen av store etableringer bestemmes gjennom enkeltstående reguleringsprosesser.

20. Krav til oppdatert kunnskap og faglig kvalitet

Konsekvensutredningen må bygge på oppdatert kunnskap.

KU-forskriften § 17 slår fast at dersom det mangler informasjon om viktige forhold, skal slik informasjon innhentes, og at utredninger og feltundersøkelser skal følge anerkjent metodikk og gjennomføres av personer med relevant faglig kompetanse.

Dette er særlig viktig for naturmangfoldet på Kiseåsen.

Når området inneholder kalklindeskog av svært høy kvalitet, og når kalklindeskog er dokumentert som et hotspot-habitat for truede arter, må kartleggingen ha tilstrekkelig faglig dybde til å fange opp dette artsmangfoldet.

Planprogrammet bør derfor angi tydelig hvilke faglige undersøkelser som skal gjennomføres, og ikke bare angi naturmangfold som et generelt utredningstema.

KONKLUSJON OG KRAV

Naturvernforbundet Grenland og Naturvernforbundet Telemark ber Skien kommune om:

- å vurdere å stanse videre behandling av saken ved å unnlate å fastsette planprogrammet, jf. KU-forskriften § 16
- dersom planarbeidet videreføres, å revidere planprogrammet vesentlig før det fastsettes
- å kreve at relevante og realistiske alternative lokaliseringer utredes, jf. KU-forskriften §§ 14 og 19
- å utrede allerede nedbygde og sterkt påvirkede arealer og andre realistiske lokaliseringer som alternativer til Kiseåsen
- å utrede alternative utforminger, teknologier, omfang og målestokk
- å dokumentere hvorfor et planområde på om lag 252 daa er nødvendig, og hvorfor planområdet må gå vesentlig utover de om lag 132 daa som tidligere er avsatt til næringsformål
- å sikre at nullalternativet utredes som et reelt og beslutningsrelevant sammenligningsalternativ
- å redegjøre tydelig for tidligere innsigelse fra Statsforvalteren og hvordan de dokumenterte nasjonale naturinteressene skal ivaretas
- å etablere et oppdatert og faglig robust kunnskapsgrunnlag for naturmangfold
- å gjennomføre målrettet kartlegging av kalknatur, kalkskog, kalklindeskog og tilhørende arts mangfold
- å sørge for særskilt faglig kartlegging av jordboende sopp, med metodikk og tidspunkt tilpasset kalklindeskogens spesialiserte soppsamfunn
- å kartlegge relevante karplanter og orkideer, samt fugler, insekter og andre relevante artsgrupper
- å utrede økologiske sammenhenger, funksjonsområder og fragmentering
- å utrede samlet belastning fra Kiseåsen, Gromstul, Google og andre relevante eksisterende, vedtatte og planlagte tiltak
- å utrede samlet støybelastning, inkludert kjøleanlegg, vifter, tekniske installasjoner, nødstrømsaggregater, anleggsstøy og trafikk
- å utrede samlet kraftbehov, nettkapasitet og behov for ny energiinfrastruktur
- å synliggjøre natur- og arealkonsekvensene av nødvendig energiinfrastruktur
- å utrede vannmiljø, overvann, hydrologi, vannforbruk, kjøleløsninger og eventuelle utslipp
- å utrede mulighetene for faktisk utnyttelse av overskuddsvarme, inkludert konkrete mottakere og nødvendig infrastruktur
- å beregne klimagassutslipp og tap av karbonlagring som følge av arealendringer

- å utarbeide et konkret masseregnskap for hele tiltaket
 - å utrede friluftsliv, landskap og kulturmiljø
 - å utrede trafikk i både anleggs- og driftsfasen, inkludert samlet belastning på relevant vegnett
 - å gjennomføre en fullstendig ROS-analyse
 - å fastsette tydelige maksimalrammer for utbyggingen slik at konsekvensutredningen faktisk beskriver det prosjektet reguleringsplanen kan åpne for
 - å redegjøre for hvordan Kiseåsen inngår i kommunens overordnede energi- og arealplanlegging og i den samlede utviklingen av kraftkrevende virksomhet i Grenland
-

Avslutning

Kiseåsen kan ikke vurderes som et isolert datasenterprosjekt.

Området har dokumenterte naturverdier, blant annet kalklindeskog, som er særlig viktig for et spesialisert og truet arts mangfold.

Samtidig har området allerede en betydelig utbyggingshistorikk, blant annet gjennom Gromstul og Googles etableringer. Nye inngrep må derfor vurderes ut fra samlet belastning på natur, vannmiljø, landskap, friluftsliv og mennesker.

Det er også vesentlig at det varslede planområdet er betydelig større enn arealet som tidligere ble avsatt til næringsformål, samtidig som andre potensielle lokaliseringer ikke er vurdert.

Naturvernforbundet mener derfor at det må stilles et grunnleggende spørsmål før Kiseåsen utvikles videre som datasenterlokasjon:

Er Kiseåsen den mest egnede lokaliseringen for et så stort kraft- og arealkrevende datasenter når området har dokumenterte naturverdier og andre potensielle lokaliseringer ikke er vurdert?

Dette spørsmålet må besvares gjennom planprosessen. Det er ikke tilstrekkelig å utrede konsekvensene av Kiseåsen etter at lokaliseringen i praksis er lagt til grunn.

Naturvernforbundet ber derfor Skien kommune enten å vurdere og stanse videre behandling ved ikke å fastsette planprogrammet, eller sørge for at planprogrammet revideres og styrkes betydelig slik at alternativ lokalisering, nullalternativet naturverdier, samlet belastning, kraftbehov og samfunnsmessige konsekvenser blir utredet på et tilstrekkelig faglig og beslutningsrelevant nivå.

Vi vil avslutningsvis vise til en helt fersk rapport fra Teknologirådet som viser at datasentre forsyner seg kraftig av norsk strømkapasitet, men legger igjen lite verdier lokalt da de skaper få arbeidsplasser utover anleggsfasen. Vurderinger rundt prioritering av kraft og natur etter samfunnsnytte vil derfor være et viktig moment i det videre planarbeidet.

Saskia Wanders og Helge Granlund

Naturvernforbundet Grenland / Naturvernforbundet Telemark